

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 411/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátskou kanceláriou STEHURA & partners, v. o. s., Fraňa Kráľa 2080, Čadca, v mene ktorej koná advokát JUDr. Stanislav Stehura, vo veci namietaného porušenia čl. 15 ods. 1, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 202/2017 a jeho rozsudkom z 26. marca 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júla 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia čl. 15 ods. 1, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 202/2017 a jeho rozsudkom z 26. marca 2018. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 11. júla 2018.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa ako žalobkyňa domáhala náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v konaní vedenom Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 13 C 200/2008.

Rozsudkom okresného súdu č. k. 13 C 200/2008-55 z 8. septembra 2009 bola žaloba zamietnutá, a to pre nedostatok vecnej pasívnej legitímácie pôvodnej žalovanej z dôvodu, že v takýchto prípadoch je vecne pasívne legitimovaným subjektom zdravotnícke zariadenie, pričom jeho zamestnanci (teda aj pôvodná žalovaná) sami za škodu nezodpovedajú v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka.

3. Uznesením krajského súdu č. k. 9 Co 395/2009-78 z 8. apríla 2010 bol rozsudok okresného súdu zrušený pre nesprávne právne posúdenie veci.

4. Novým rozsudkom okresného súdu č. k. 13 C 200/2008-315 z 30. apríla 2013 bola žaloba proti pôvodnej žalovanej (označenej ako žalovanej 1) zamietnutá pre nedostatok vecnej pasívnej legitímácie a proti žalovanej obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná 2“), bola žaloba uznaná ako dôvodná s tým, že žalovaná 2 zaplatí sťažovateľke sumu 33 193,12 €.

Proti rozsudku okresného súdu podala žalovaná 2 odvolanie.

5. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 474/2013 z 30. januára 2014 bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

6. Ďalším rozsudkom okresného súdu č. k. 13 C 200/2008-390 z 10. júna 2014 bola žaloba sťažovateľky zamietnutá z dôvodu námietky premlčania uplatnenej žalovanou 2, ktorú okresný súd pôvodne vyhodnotil ako neprípustnú.

7. Na základe odvolania sťažovateľky rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 701/2014 zo 6. novembra 2014 bol rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdený.

8. Na základe dovolania sťažovateľky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 325/2015 z 28. júna 2017 bol rozsudok krajského súdu sp. zn. 9 Co 701/2014 zo 6. novembra 2014 zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

9. Novým rozsudkom krajského súdu č. k. 11 Co 202/2017-565 z 27. marca 2018 bol rozsudok okresného súdu č. k. 13 C 200/2008-390 z 10. júna 2014 opätovne potvrdený. Rozsudok krajského súdu bol sťažovateľke doručený 15. mája 2018.

Podľa názoru sťažovateľky rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej označených práv podľa ústavy a dohovoru. Tento rozsudok trpí nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia, čím bola sťažovateľke odňatá možnosť konať pred súdom.

Sťažovateľka sa žalobou z 25. septembra 2008 domáhala náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu porušenia § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnej starostlivosti“), v dôsledku čoho došlo k úmrtiu jej manžela [REDAKOVANÉ] (ďalej len „manžel“). Dôvodnosť žaloby preukázala sťažovateľka oznámením Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou Martin (ďalej len „úrad“) o výsledku šetrenia jej podania, ako aj znaleckým posudkom znalca [REDAKOVANÉ]. V zmysle týchto dôkazov bolo preukázané, že došlo k porušeniu § 4 ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti zo strany pôvodnej žalovanej, ktorá bola pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v pracovnoprávnom vzťahu so žalovanou 2.

Podľa sťažovateľky počas celého dlhoročného konania (10 rokov) nebolo relevantne spochybnené porušenie právnej povinnosti zo strany pôvodnej žalovanej, za ktoré zodpovedá žalovaná 2. Sporným zostalo len vyhodnotenie námietky premlčania žalovanej 2, ku ktorej sa aj samotné sudy vyjadrovali rozdielne.

Sťažovateľka namieta, že krajský súd aj napriek významným skutočnostiam uvedeným v odvolaní a následnom dovolaní sa vo svojom potvrdzujúcom rozsudku obmedzil len na konštatovanie správnosti rozsudku okresného súdu a na jeho odôvodnenie. Vôbec sa nezaoberal ani jedným z podstatných dôvodov odvolania a dovolania.

Podľa názoru krajského súdu nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je premlčaný. Krajský súd sa však podľa sťažovateľky vôbec nevysporiadal s tou skutočnosťou, že žaloba

bola okresnému súdu doručená 25. septembra 2008 a k úmrtiu manžela došlo 21. augusta 2007. Aplikujúc ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka, k premlčaniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy dôjde po 3 rokoch, pričom premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Pokiaľ by sa aj súd stotožnil s názorom žalovanej 2, že začiatok plynutia tejto lehoty v danom prípade pripadá na 22. august 2007, tak premlčacia doba by uplynula 22. augusta 2010. Žaloba však bola na okresnom súde podaná 25. septembra 2008. Je teda zrejmé, že právo sťažovateľky nebolo premlčané. Pokiaľ sa súd snažil toto spochybníť tým, že žalovaná 2 bola do konania pripustená až návrhom na jej pripustenie do konania z 8. apríla 2011, tak tento právny názor nemá žiadnu oporu v právnych predpisoch a ani v aplikačnej praxi. V žalobe z 25. septembra 2008, ako aj počas konania bola žalovaná označená. Ak bol súd toho názoru, že žalovaná 2 nie je dostatočne označená, mal o tom sťažovateľku v zmysle § 4 Občianskeho súdneho poriadku poučiť. Súd je povinný posudzovať úkony účastníkov konania podľa ich obsahu, a nie podľa formy. Keďže sťažovateľka žalovanú 2 označila už v žalobe, právne účinky žaloby ostali zachované. S touto významnou skutočnosťou sa však krajský súd nevysporiadal.

Posudzovaná námietka premlčania nie je podľa sťažovateľky akceptovateľná ani z ďalších dôvodov. Samotný začiatok plynutia premlčacej doby bol stanovený nesprávne, v rozpore so zmyslom zákona, dobrými mravmi a princípom spravodlivosti. V tomto prípade ide o také ustanovenie Občianskeho zákonníka (§ 101), ktoré je svojou povahou všeobecné, nie je určené na jeden konkrétny typ uplatňovania práva, ide o generálne ustanovenie, a preto nie je možné, ale ani vhodné vykladať ho výlučne formalisticky. Krajský súd aplikoval toto ustanovenie v absolútnom rozpore s takýmito výkladovými pravidlami. Z gramatického, ale aj logického výkladu tohto ustanovenia (v súlade so zmyslom a účelom Občianskeho zákonníka, princípom spravodlivosti a dobrých mravov) je nepochybné, že treba brať do úvahy okolnosti konkrétneho prípadu. Rovnako je potrebné vziať do úvahy samotné znenie formulácie „vykonanie práva“. Za vykonanie práva, resp. za jeho uplatnenie treba považovať aj podanie podnetu úradu, pretože samotné podanie podnetu predstavuje záujem oprávneného na ochrane porušeného práva. Tento orgán je príslušný vec posúdiť, je to teda kompetentný orgán. Zároveň pre uplatnenie práva na súde bolo konštatovanie tohto orgánu o porušení alebo neporušení konkrétneho práva potrebné.

Sťažovateľka je preto toho názoru, že ďalšie uplatnenie práva súdnou cestou mohlo byť premlčané až po uplynutí 3 rokov od momentu, keď jej bolo doručené rozhodnutie úradu o porušení povinnosti, k čomu došlo 2. mája 2008. Až týmto momentom mohla sťažovateľka začať s uplatňovaním svojho práva súdnou cestou. Takýto výklad § 101 Občianskeho zákonníka je nielen vhodný, ale aj zákonný, súladný s princípom spravodlivosti a dobrými mravmi.

Podľa sťažovateľky krajský súd poskytol žalovanej 2 neoprávnenú ochranu tým, že sa stotožnil s konštatovaním okresného súdu, podľa ktorého aj keď bola žaloba podaná v premlčacej dobe, proti žalovanej 2 bola účinná až od 8. apríla 2011, teda už po uplynutí premlčacej doby. Vzhľadom na čl. 2 ods. 2 ústavy všeobecné súdy pri posúdení takéhoto uplatnenia práva ako neúčinného prekročili svoju rozhodovaciu právomoc, keďže takéto právne posúdenie nie je v právnom poriadku uvedené a je zároveň v rozpore s dobrými mravmi a princípom spravodlivosti. Občiansky zákonník jednoznačne uvádza, že právo má byť uplatnené (vykonané) v premlčacej dobe. Táto podmienka bola splnená tak podaním podnetu na úrade, ako aj podaním žaloby na okresnom súde. Zákony neurčujú, že uplatnenie práva je výlučne možné len podaním žaloby na súde.

10. Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na ochranu života podľa čl. 15 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na nedotknuteľnosť osoby podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. 11Co/202/2017 zo dňa 26.03.2018 porušené boli.

II. Rozsudok Krajského súdu v Žiline č. 11Co/202/2017 zo dňa 26.03.2018 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie a rozhodnutie.

III. Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť sťažovateľke všetky trovy konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet jej právneho zástupcu advokátskej kancelárie STEHURA & partners, v.o.s...“

11. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka nepodala dovolanie proti rozsudku krajského súdu č. k. 11 Co 202/2017-565 z 27. marca 2018.

II.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

14. Sťažnosť treba považovať za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

15. Podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

16. Sťažovateľka v podanej sťažnosti výslovne tvrdí, že rozsudok krajského súdu trpí nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia, čím jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Uvedená námietka indikuje potenciálnu prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

17. Okrem uvedeného sťažovateľka vyjadruje názor, podľa ktorého pri posudzovaní otázky premlčania ňou uplatneného nároku zaujali všeobecné súdy taký právny názor, ktorý nemá absolútne žiadnu oporu v právnych predpisoch a ani v aplikačnej praxi. Ide najmä o riešenie otázky správneho ustálenia momentu začatia plynutia premlčacej doby v danom prípade. Inými slovami, sťažovateľka tvrdí, že pri riešení tejto otázky sa všeobecné súdy odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe, čo indikuje potenciálnu prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku.

18. Napokon sťažovateľka namieta aj, že v skutočnosti vo včas podanej žalobe označila žalovanú 2 a pokiaľ pre všeobecné súdy nebolo jednoznačné a jasné, koho treba považovať za žalovaného, bolo treba sťažovateľku poučiť o potrebe upresnenia označenia žalovaných subjektov, čo sa však nestalo. Aj táto námietka indikuje potenciálnu prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

19. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka dovolanie proti rozsudku krajského súdu nepodala. Možno preto dôjsť k záveru, že dôsledne nevyužila všetky zákonné možnosti na účinnú ochranu jej označených práv v konaní pred všeobecnými súdmi. To zakladá neprípustnosť sťažnosti v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

20. Napokon treba dodať, že sťažovateľka ani len netvrdila (tým menej preukazovala), že dovolanie proti rozsudku krajského súdu nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto ani neprichádzal do úvahy možný postup ústavného súdu podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

21. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2018